

Zápis z diskuse na semináři 16. 9. 2000

Účastníci semináře diskutovali o následujících problémech:

Autonomie a samospráva

Bylo připomenuto, že k tomuto tématu zazněly velmi kvalifikované příspěvky na semináři k 660. výročí založení UK. Bylo na něm mj. upozorněno, že pojem „autonomie“ patří do sféry státoprávní, používání v souvislosti s vysokými školami je nevhodné. Jasný je naopak pojem „samospráva“, která by měla být vysokým školám ponechána v dosavadním rozsahu. Samospráva a rozhodovací role externích aktérů nejdou dohromady.

Obecný vs. podrobný zákon

Diskutující vesměs souhlasili s názorem, že zákon by neměl podrobně předepisovat strukturu vysokých škol, a to ani veřejných či státních (např. členění na fakulty).

Názor, že soukromé vysoké školy, kterým zákon v této věci nic nepředepisuje, mají často efektivnější řízení než školy veřejné, však zástupce soukromé vysoké školy nepodpořil.

Varoval naopak před „technicko-ekonomickým redukcionismem“, který se na vysokou školu dívá jako na firmu, kterou je hlavně nutno manažersky řídit, a nevšímá si obecnějšího kulturního poslání vysoké školy.

Diskutující se shodli, že neexistuje jeden, pro všechny optimální model řízení.

Akreditace

- Akreditace v našem pojetí je nepochybně zásahem do autonomie VŠ.
- Dosavadní zkušenosti ukazují, že používání v podstatě stejných měřítek pro všechny obory (dostatečný počet habilitovaných učitelů jako záruka kvality) není plně adekvátní – v některých oborech není nutná vědecká kvalifikace učitelů, nýbrž jejich praktické dovednosti a zkušenosti.
- V této souvislosti bylo připomenuto, že kromě exaktnosti je důležitá i kreativita – tyto aspekty však nejsou v rozporu, naopak exaktní myšlení je jediným spolehlivým základem pro kreativitu.
- Vzhledem k tomu, že Akreditační komise (21 členů) musí akreditovat/reakreditovat cca 6800 studijních oborů, hlavní práci konají pracovní skupiny, jejichž členy si AK ovšem sama vybírá.

Externí aktéři

- Působení externích aktérů ve správních radách veřejných VŠ se osvědčilo v té sféře, kvůli které byly správní rady vytvořeny, tj. nakládání s majetkem (především nemovitým).
- Pokud jde o uplatňování názorů na vzdělávací nebo výzkumnou činnost školy, bylo toto působení mizivé. Důvodem je především to, že zaměření většiny veřejných VŠ je velmi široké (na jedné univerzitě bývají fakulty technické či přírodovědné, humanitní, umělecké, ekonomické), navíc bývají členy správních rad představitelé významných institucí, které s činností VŠ mají málo společného. Efektivní uplatňování vlivu zaměstnavatelů může probíhat na úrovni fakult – např. prostřednictvím členství ve vědeckých radách.
- Prostor pro působení externích aktérů by měly poskytnout „sektorové rady“, které se konstitují při vytváření Národní soustavy povolání a Národní soustavy kvalifikací.
- Názory zaměstnavatelů by se neměly přeceňovat, často není jasné, kam se bude a kam by se měl průmysl ubírat.